A Ganz-MÁVAG Vasúti Járműgyárának mozdonygyáregységében az idén húsz Diesel-mozdonyt gyártanak bangladesi megrendelésre. A hatszáz lóerős mozdonyokra a megrendelést több nyugati cég részvételével lezajlott versenytárgyaláson nyerték el

Magyar berendezés Algériának

Algériában épülő kenyérgyár villamos elosztóberendezésének egységei készültek el a Baranya megyei Elektrotechnikai és Szerelőipari Vállalat mohácsi üzemében.

A húsz méter hosszúságú, két méternél magasabb fémszekrénysort a benne elhelyezett alkatrészekkel együtt a rendkívüli igénybevétel miatt a trópusi éghajlat viszontagságaitól védő hazai gyártmányú festékkel kezelték. A berendezésbe a nálunk megszokott alumíniumsínek helyett mintegy 3000 kg tömegű, rézből készült érintkezőt, továbbá tízezer méter hosszú vezetékrendszert szereltek fel. A rájuk jutó 1200 kV-os elektromos teljesítményt kapcsolók, relék és a fokozott biztonsági követelményeknek megfelelő ellenőrző mérőműszerek osztják majd szét az afrikai kenyérgyár egyes üzemrészei között.

A fuvarozható egységekre bontott berendezés elemeit a sós tengeri párát lekötő különleges kristályok kíséretében, műanyag fóliába burkolva szállítják Algériába, ahol majd a VBKM szerelői építik be trópusi munkahelyére.

A közösség védőgyűrűjében

Ne szépítsük a dolgot, első hallásra mindnyájunk fülében rosszul cseng a szó: börtönviselt. Mindjárt arra gondolunk, hogy ha valaki megjárta a büntetés-végrehajtási intézetek valamelyikét, bizonyára meg is érdemelte, mert olyan bűncselekményt követett el, amiért meg kellett fosztani szabadságától. Ha nem is gondoljuk mindig végig, benne van ebben az is, hogy jogrendben élünk, csak az kerülhet rács mögé, akinek bűn terheli a lelkiismeretét.

Ám nemcsak ezt — a továbbiakat is ajánlatos végiggondolni, ha börtönből szabadult emberről van szó. Mi történik vele, ha letöltötte büntetését — lerótta tartozását a társadalommal szemben, amelynek törvényeit megszegte. Nincs tehát senkinek joga ahhoz — ha mégoly tisztességesen élte is le a maga mögött hagyott évtizedeket —, hogy a büntetett előéletű embert kirekessze a társadalomból. Másszóval: meg kell adni a lehetőséget ahhoz, hogy a továbbiakban becsületesen dolgozhasson és megéljen.

Nem könnyű az átmenet, a visszatérés a „kinti" életbe. Az új Büntetőtörvénykönyv részletesen intézkedik arról, hogy bizonyos esetekben el lehet, vagy el kell rendelni a szabadságvesztés-büntetésből szabadultaknak a pártfogó felügyeletet. Ez egyrészt éppen arra szolgál, hogy legyen, aki munkahelyet szerez, gondoskodik a munkahellyel és — nem utolsósorban! — a családdal megszakadt kapcsolatok helyreállításáról. Ugyanakkor arról is, hogy a szabad élettel újra ismerkedő ember ne térjen vissza korábbi, rossz társaságához, esetleg az őt a bűn útjára juttató alkoholhoz.

Nagy felelősséget vállalnak magukra azok, akik vállalkoznak a hivatásos és a társadalmi pártfogói munkára. Hiszen az emberek nem egyformák — sem a szabad életben, sem a börtönökben. „Kint" vannak, akik a büntetés letöltése után munkára jelentkezőket fenntartással fogadják ugyan, de mégis előlegezik nekik a bizalmat: a múltról pedig mindaddig nem esik szó, amíg az új munkatárs becsülettel elvégzi teendőit. Mások árgus szemekkel figyelik a börtönből jött embert — még akkor is, ha tudva tudják, hogy csak egyszeri botlásról, netán gondatlanságról volt szó. A szabadultaknak mindenképpen sokszorosan jól kell dolgozniuk, s a mindennapi életbe beilleszkedniük, mert nekik bizonyítaniuk kell.

Országszerte nyolcvan hivatásos pártfogó ellenőrzi a feltételes szabadságra, a próbaidőre bocsátottakat, a szigorított őrizetből ideiglenesen elbocsátottakat. Nekik számolnak be ezek a börtönből jött, vagy a szabadságvesztés letöltésének határán álló emberek s zinte minden lépésükről. Sok helyen társadalmi pártfogók segítik ezt a nehéz munkát. S van már számos példa rá, hogy társadalmi pártfogóként vállalatok, üzemek munkásközösségei jelentkeznek: magukra vállalják a felügyelet oroszlánrészét, remélve, hogy új, értékes munkatársra találnak.

Korántsem túlzott a remény. Szinte mindenütt tudnak példákat sorolni arról, hogy olyan emberek, akik korábban szabadulásuk után újra a bűnözés útjára léptek — most befogadó közösségre találtak, s megállják a helyüket a becsületes munkában.

A lényeg: a jelen, a további munka, a helytállás. De még így is akadnak gondok, melyekről szólni kell. Nemegyszer éppen az egykori rabtársak kiáltják rá a már gyökeret vert dolgozó társukra: ismerlek Vácról, Sopronkőhidáról! S ettől az egyetlen mondattól összeomolhat sok hónapos munka minden eredménye. Máskor egy öltözőszekrényből elveszett ruhadarab, egy nem talált szerszám miatt indul ellenőrizhetetlen útjára a gyanú. S noha alaptalannak bizonyul, a korábban büntetett ember lelkében tüske marad...

Sokféleképpen lehet és kell küzdeni a bűnözés ellen. A számos módszer közt helye van az előlegezett bizalomnak is. Még ennél is többet ér a segítő szó, a jóakarat, a közösség védőgyűrűje. Akkor is, ha — természetesen, s éppen azért, mert a „bentről" jött emberek sem egyformák — nem minden esetben születik a várt eredmény. A statisztika szerint a pártfogó felügyelet alatt állóknak mintegy 70 százaléka megmarad a becsület útján. Igaz, ez a szám még az új Btk. életbe lépése előtti időket mutatja, amikor szűkebb körre terjedt ki a pártfogó felügyelet.

Társadalmunkban a szabadságvesztés nem végállomás. Csak egészen ritka, kivételes esetekben lehet az olyanok számára, akik semmiképpen nem tudnak, mert nem akarnak beilleszkedni a normális közösségi életbe. Igen sok múlik a társadalmon. Például, hogy: bejussanak lehetőleg azonnal munkásszállásra, ha nincs, vagy nem fogadja vissza őket a családjuk. Legyenek józan életű társak körülöttük, akik megismertetik őket a szórakozások, időtöltések nemesebb fajtáival — hogy ne csak a kocsmakörnyezet jelentse a szabad idő eltöltését. A közösség védelmező gyűrűjére nagy szükség van ahhoz, hogy elsősorban önmagában rehabilitálódjék, törölje el ballépésének emlékét is az egykor megtévedt, vagy akár tudatosan bűnt elkövetett ember. A társadalomnak minden tagjára szüksége van. Senkiről nem szabad eleve lemondani, amíg van rá remény, hogy visszatér a becsület útjára, és meg is marad rajta.

Várkonyi Endre

A tudás szellemi tőke

Beszámoló taggyűlés a Szegedi Tervező Szövetkezetben

Viszonylag kis és változó létszámmal nagy értéket hoznak létre szellemi munkával a Szegedi Tervező Szövetkezet dolgozói. Létszámuk 146—154 között váltakozó, tavalyi termelési értékük viszont jóval meghaladta a 18 millió forintot. Pártalapszervezetük tagjainak száma nem éri el az összlétszám 20 százalékát. A párt vezető szerepe mégis érvényesült itt az MSZMP XI. és XII. kongresszusa közötti időszakban is.

A beszámoló taggyűlésen ezt hangsúlyozta a vezetőség előterjesztésében *Nádor László* párttitkár, és ezt tényekkel bizonyította. E szövetkezet termelési értéke 1974-ben nem érte el a 14 millió forintot, most viszont ott tartanak, hogy ötéves tervük időarányos teljesítésével egyenesben vannak, sőt számításaik szerint 1980. augusztus végére azt lezárhatják és jó munkát mondhatnak magukénak.

Ennek hátterében áll az a felismerés és gyakorlat, hogy a gazdasági feladatok növekedésével egyenes arányban kell kibontakoznia az alapszervezet gazdaságpolitikai tevékenységének, folyton erősítve a párttagság eszmeipolitikai, szervezeti és cselekvési egységét. Ebből a politikai nézőpontból kiindulva fogtak mindig a soros gazdaságpolitikai feladatok megoldásához, az ideológiai, a tudatformáló munkához, az alapszervezet belső életének kibontakoztatásához, a párttagok és a társadalmi szervek aktivizálásához. Az alapszervezet vezetősége mindvégig partnere volt bármilyen kérdésben a szövetkezet gazdasági vezetőségének, s ez az egyensúly mindmáig megvan.

Voltak pedig itt is visszatérő problémák, amelyeket újólag meg kellett oldani. Ezek közé tartozik például a partnerekkel kötött szerződések esetenkénti be nem tartása, késések a megrendelt tervek átadásával; a tervfajták egyenetlen elosztása: a szakági kapcsolatok egyenlőtlen kihasználása stb. Mindezekhez meg kellett találni a megoldások kulcsát, túl a munka- és üzemszervezés, a munkamorál javításán. A cselekvési programokat konkrétabban fogalmazták meg, hogy azokat minden munkaterületen értsék, azok végrehajtásából mindenki erejéhez és tehetségéhez mérten vegye ki a részét, legyen beosztott, vagy vezető.

Mindezzel párhuzamos lépcső volt az ideológiai, a tudatformáló munka megszervezése, ráébreszteni a párttagokat és a pártonkívülieket politikai képzettségük, ismereteik, egyáltalán szellemi tőkéjük gyarapítására. Ebben is sikeres volt a tervező szövetkezeti alapszervezet munkája. Az egyetemi és főiskolai diploma megszerzése ugyan középfokú politikai képzettséget is jelent, mégis többen tanultak az utóbbi években a marxizmus—leninizmus egyetem szakosítójának valamelyik tagozatán, mások speciálkollégiumot végeztek, vagy szereztek bizonyítványt a marxista—leninista középiskola elvégzéséről. Közrejátszottak ebben káderpolitikai tervek is, általában azonban az, hogy a választott tisztségviselők és középvezetők, vezetőségi, bizottsági tagok, sőt brigádvezetők rendelkezzenek munkakörük ellátásához felső-, közép- vagy alapfokú politikai képzettséggel.

Ilyen eredményes volt a tömegpolitikai oktatás is ebben a szövetkezetben. Szinte mindenki tanult valamilyen fokon annak tudatában, hogy az nélkülözhetetlen a munkájában, szükséges a szövetkezet gazdaságpolitikai feladatainak jobb megértéséhez, általában hazai dolgaink, gondjaink megítéléséhez napjainkban éppúgy, mint a jövőben, amely számukra sem lesz könnyebb a közeli években.

Számoltak is ezzel előre. Ezt hangsúlyozta felszólalásában *Tóth László*, a Szegedi Ipari Szövetkezetek Pártbizottságának titkára, aki részt vett a taggyűlés munkájában és *Márta József*, a tervező szövetkezet elnöke is. A tervezői munka jó részét át kell állítani majd a nagyberuházásokról a kisebb kivitelezésekre, s a megrendelő partner is igényesebb lesz a jobb minőségű dokumentumok elkészítése iránt. A partnereket biztosan és tartósan megtartani szervezettebb, minőségileg sokkalta beszédesebb tervezői munkával lehet majd, számítva arra is, hogy ez a munka mindenütt találkozzék a megrendelők adottságaival, műszaki, technikai felkészültségüknek színvonalával a könnyebb kivitelezés érdekében.

Számítanak a jövőben is a Szegedi Tervező Szövetkezet — zömében aranykoszorús — szocialista brigádjainak és azokon kívüli dolgozóinak társadalmi munkájára, amelyet főleg gyermekintézményeknek végeztek. Ennek értéke 1975—1978. között — beleszámítva a kommunista műszakok eredményét is — több mint 2 millió forint. Ennek adva hangot a beszámoló taggyűlésen is az volt érezhető: jóleső érzés mindenkinek, ha munkájával hozzájárul társadalmi, gazdasági gondjaink megoldásához.

L. F.

Közterületen tilos!

Rendelet a szeszes ital fogyasztásának korlátozására

Szeged megyei város tanácsa rendeletet hozott a szeszes ital fogyasztásának közterületen és egyéb helyen való korlátozásáról. A holnap, december 1-én életbe lépő rendelet előkészítéséről, céljáról, a jogszabályban foglaltak végrehajtásáról kérdeztük *dr. Várkonyi Lászlót*, a városi tanács vb egészségügyi osztályának vezetőjét, városi főorvost.

— A városi tanács végrehajtó bizottsága április 12-i ülésén megtárgyalta az egészségügyi osztálynak az alkoholizmus elleni küzdelem helyzetéről szóló jelentését. Ezt követően — a végrehajtó bizottság határozatának megfelelően — megvizsgáltuk, milyen lehetőségek vannak a szeszes ital fogyasztásának közterületen való korlátozására. A tervezett elkészítésekor nagy figyelmet fordítottunk arra, hogy a rendelet ne írott malaszt, hanem végrehajtható, eredményesen alkalmazható jogszabály legyen — mondta a városi főorvos. — Tudjuk, az alkoholfogyasztást korlátozó intézkedés csak egy változat az alkoholizmus elleni küzdelem módszerei között. A rendelet önmagában még nem garancia az iszákos életmód visszaszorítására. A tiltó intézkedésekkel azonban azt mindenképpen el lehet érni, hogy kevesebben mutassanak rossz példát a fiataloknak.

— Akárcsak szerte a világon, hazánkban is — Szegeden különösen — nő az alkoholisták száma. Jelenleg tizenháromszor annyi alkoholos elmebeteget tartunk a városban és a járásban számon, mint húsz évvel ezelőtt. Sajnálatos tény, hogy köztük egyre több a fiatalkorú s a nő. Az alkoholisták nehezen találják meg helyüket a közösségben, az italozó életmódnak a bűnözésben is része van. Városunk közrendjének, közbiztonságának védelme, a jogellenes cselekmények megelőzése és visszaszorítása érdekében vált főként a korlátozó rendelet megfogalmazása.

— A rendelet szerint tehát december 1-től a város közterületein — utcákon, tereken, parkokban, gyermekjátszótereken stb. — az élelmiszereket, italokat és élevezeti cikkeket árusító üzletek, a munkahelyek előtt és környékén; a nagyközönség előtt nyitva álló épületekben, például a pályaudvarokon, színházban, sportcsarnokban, tilos szeszes italt inni. A közforgalmú járműveken, a lakótelepek kapualjaiban, a lépcsőházakban, s idegeneknek a lakóházak udvarain; a beépítetlen, bárki által megközelíthető ingatlanokon ugyancsak tilos alkoholt fogyasztani. Nem terjed ki a rendelet hatálya az üdülőterületekre, az erdőkre, a mezőgazdasági rendeltetésű területekre, a kertgazdasági övezetekre; a strandfürdőkre, a közterület használati engedéllyel rendelkező vendéglátó üzletek alkalmi elárusítóhelyeire; az állami vagy társadalmi szervek közterületen szervezett ünnepi rendezvényeire; az év utolsó és első napjaira.

— A rendelet szerint azok, akik a tilalmat megszegik, szabálysértést követnek el: háromezer forintig terjedő pénzbírsággal sújthatók.

Magyar—csehszlovák kulturális együttműködés

Csütörtökön, tegnap a Kulturalis Kapcsolatok Intézetében jegyzőkönyv aláírásával ért véget a magyar—csehszlovák kulturális és oktatási munkabizottság XIX. ülésszaka. A tárgyalásokon kölcsönösen fontosnak tartották egy új kulturális egyezmény megkötését, valamint a bizottság tevékenységét szabályozó államközi megállapodás és működési szabályzat kidolgozását. Ajánlották a nemzetiségi együttműködés továbbfejlesztését — a lenini nemzetiségi politika elvei alapján — a kultúra, az oktatás és a tudomány területén.

A tárgyalásokról készült dokumentumot *Gosztonyi János* államtitkár, a magyar, és *Dusan Spácil* külügyminiszter-helyettes, a csehszlovák tárgyalódelegáció vezetője látta el kézjegyével.

Az aláírásnál jelen volt *Szarka Károly* külügyminiszter-helyettes, *Rónai Rudolf*, a KKI elnöke és *Václav Moravec*, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság budapesti nagykövete. (MTI)